

Fjell-Norges verdiskapingssenter for hytteturisme

Fjellet som fritidsarena

Hytteturisme i fjellområdene, en ressurs for næringsutvikling og vekst.

Vi viser til utlysningen om prosjektmidler til verdiskaping og næringsutvikling i fjellområdene fra Oppland fylkeskommune, mai 2015 og søker om kr. 3090000 til gjennomføring av programmet etablering av Fjell-Norges verdiskapingssenter for hytteturisme.

Bakgrunn

Verdiskaping med utgangspunkt i hytterelatert virksomhet er svært viktig for fjellområdene. Valdres er den største hytte- og fritidsboligregionen i fjellområdene med i alt ca. 18 000 hytter. Valdres har tradisjonelt vært en reiselivsdestinasjon, og utviklingen har de senere årene dreid fra tradisjonelt reiseliv til hytteturisme. Hytteturismen har stor betydning både for næringsliv og samfunnsutvikling i valdres-samfunnet. Valdres har blitt en helårsdestinasjon.

Valdres har de siste årene arbeidet systematisk med verdiskaping knyttet til «hytteressursen» gjennom programmet «Hytte i Valdres». Gjennom dette arbeidet har vi lagt vekt på å bygge opp kompetanse på hytteturisme både lokalt og nasjonalt i tillegg til at vi har gått tett inn på samfunnseffekter av hytteturismen. Utviklingen av hytteturismen er både næringsutvikling og samfunnsutvikling. Med en økende grad av høystandard hytte- og fritidsboliger ser vi at hytte- og fritidsboligeieren blir deltidsinnbyggere mer enn hytteturister. Tilrettelegging for dette krever en omfattende prosess og en offentlig bevissthet i lokalsamfunnet, og dette er en prosess som Valdres allerede har startet.

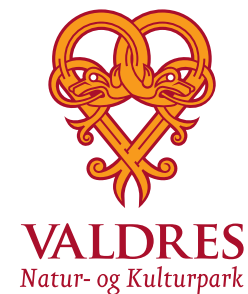
«...med en økende grad av høystandard hytte- og fritidsboliger ser vi at hytte- og fritidsboligeieren blir deltidsinnbyggere mer enn hytteturister»

Rekreasjon med basis i natur og frisk luft har vært en del av tilbudet i Valdres siden sanatorienes tid. I dag er det et bredt tilbud som tar utgangspunkt i natur, både knyttet opp mot folkehelse men også i innenfor det mer turistrettede.

Valdres Natur- og Kulturpark har satset sterkt på utvikling av stier, løyper, fritidsaktiviteter, kultur og kulturminner. Valdres Næringshage har hatt et målrettet arbeid med bedriftsutvikling og analyse innenfor segmentet. Som et resultat av hytteprogrammet som har vært gjennomført, er Valdres hytteforum opprettet, interesseorganisasjonen for hytte- og fritidsboligeiere i regionen. Valdres hytteforum (VHF) har nå partnerskapsavtale med VNK.

Valdres ligger midt i den geografien som omfattes av definisjonen av fjellkommuner og har dermed en sentral plassering for å kunne være et nav i utvikling av hytteturisme og fjellet som fritidsarena. Valdres ønsker nå å videreutvikle sin kunnskapsbase og ta en nasjonal rolle i dette arbeidet.

Valdres
Næringshage

Programmål:

Etablere Fjell-Norges verdiskapingscenter for hytteturisme

Økt verdiskaping i fjellområdet gjennom satsing på hytte- og fritidsboligrelatert virksomhet er et overordnet mål, og dette skal vi bidra til gjennom tre verdiskapingsområder:

- Bedriftsutvikling
- Samfunnsplanlegging
- Hytte- og fritidsboligeieren som ressurs

Disse tre verdiskapingsområdene skal til sammen utgjøre grunnlaget for Fjell- Norges verdiskapingscenter for hytteturisme (FVH). Valdres vil være utviklingsarena, men kunnskapen vil være nasjonal. Delmålene blir som følger:

- Verdiskapingen av hytteturismen skal økes gjennom systematisk arbeid med bedriftsutvikling og samfunnsplanlegging.
- Valdres skal videreutvikle spesiell kompetanse både innenfor offentlig forvaltning og privat næringsliv på verdiskaping av hytteturisme.
- Valdres skal jobbe med involvering av hytte- og fritidsboligeiere i samfunnet som fører til at ressursene i denne befolkningsgruppen i større grad kan nyttes lokalt.

Via disse arbeidsområdene skal vi se videre på beste praksis. I oppbyggingen av FVH blir overføring av kunnskap både internt i regionen og også nasjonalt, en svært viktig faktor.

Forankring av arbeidet i FVH

Valdres er Norges største hytte- og fritidsboligregion med 18000 fritidsboliger!

På bestilling av Valdresrådet, har Valdres Næringshage sammen med Valdres Natur- og Kulturpark gjennomført første fase av programmet «Hytte i Valdres». Valdresrådet har nå et vedtak på at hytte- og fritidsboligsatsingen skal fortsett i ny fase, og denne satsingen er med dette også et av innsatsområdene i Valdres Natur- og Kulturpark.

Første fase av «Hytte i Valdres» har gitt oss et svært godt utgangspunkt for å kunne arbeide videre med hytte- og fritidsboligsatsing.

Et av resultatene av arbeidet med hytteprogrammet så langt, er at hytte- og fritidsboligeierne i Valdres har organisert seg i interesseorganisasjonen Valdres hytteforum. Det er en paraplyorganisasjon for alle de hytteforeninger man finner i hele Valdres, og organisasjonen har også inngått partnerskapsavtale med VNK. I videre

«..første fase av «Hytte i Valdres» har gitt oss et svært godt utgangspunkt for å kunne arbeide videre med hytte- og fritidsboligsatsing »

Gjennomføring og organisering av arbeidet i FVH

Programmet vil bli organisert etter PLP-metodikken og skal ha en programleder som koordinerer og fasiliterer arbeidet. VNK er prosjekteier, men det er VNK og VNH som sammen er søkere. Tiltak bygges på den kunnskap og kompetanse som er bygd opp i fase 1 og i nært samarbeid med aktører i og utenfor Valdres.

Samarbeid med interne og eksterne fagmiljø er avgjørende for at vi skal lykkes med å nå våre målsettinger. Innenfor de tre satsingsområdene vil ulike aktører spille en rolle, men eksplisitt kan vi nevne Østlandsforskning, Høgskolen i Lillehammer, Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Universitetet i Oslo (UIO), Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Distriktsenteret, Innovasjon Norge, Fylkesmannen i Oppland -landbruksavdelingen, Lokalmatprogrammet, Ungt Entreprenørskap, Naturverkstaden Valdres, Valdres Destinasjon og Valdres Næringsforum (Visit Valdres), Valdres Hytteforum, handelsstanden/ næringsliv, fylkeskommunen, kommunene i tillegg til egne organisasjoner (VNK/alle valdreskommunene og VNH/SIVA). For å relatere arbeidet også til andre hytteområder i Fjell-Norge, ønsker vi å ha et samarbeid med relevante destinasjoner, Oppdal er trukket fram som aktuell samarbeidspartner.

Aktuelle overordnede tiltak:

- Koordinering og arbeid med positive synergier mellom de tre verdiskapningsområdene bedriftsutvikling, samfunnstilrettelegging og hytte- og fritidsboligeieren som ressurs.
- Kunnskapsformidling om hytteturismens betydning og erfaringer fra programmets arbeid i de tre verdiskapningsområdene:
 - Internt i Valdres til innbyggere, næringsliv og politikere
 - Eksternt til andre regioner og på nasjonalt nivå
- Etablering av FVH
- Utarbeidelse av helhetlig presentasjonsmateriell.

Foto lånt fra Hedda Hytter.

Verdiskapingsområder:

Innholdet i programmet bygges rundt tre tiltaksområder som alle har verdiskaping som fellesnevner, men med ulike innfallsvinkler.

1. Verdiskapingsområde: Bedriftsutvikling

Mål:

Styrke kommersielle aktørers verdiskaping gjennom ulike bedrifts- og næringsutviklingstiltak.

En del av disse tiltakene er allerede i gang, så i denne sammenheng er det viktig å få koordinert arbeidet som foregår. For eksempel er det et nettverk bestående av grunneiere, tomteutviklere, hytteprodusenter og andre virksomheter tilknyttet hytterelatert industri. Det er gjennomført et forstudie og man skal videre i gang med forprosjekt. Målsetting for dette arbeidet er blant annet å synliggjøre Valdres som foretrukket lokasjon for hyttevalg, og dermed blir markedsarbeid og konseptutvikling et viktig arbeid. Kunnskap om for eksempel forretningsmodellering og kommersialisering er viktig for næringsaktører, og dette vil bli vektlagt.

Målgruppe:

- Tomteutviklere/grunneiere
- Bygg og anlegg
- Hytterelatert industri
- Håndverkere
- Detaljhandel
- Lokalmatprodusenter
- Landbruksnæring
- Kultur- og opplevelsesnæring

Aktuelle tiltak:

- Bedriftsnettverk på tvers av verdikjeder, både innen hytterelatert virksomhet, detaljhandel osv.
- Fagnettverk og møteplasser
- Kompetanseheving
- Produktutvikling
- Konseptutvikling
- Bransjeutvikling
- Forretningsmodellering
- Markedsarbeid og kommersialisering

2. Verdiskapingsområde: Samfunnstilrettelegging

Mål:

Skape åpne og attraktive hytteområder i bred forstand – bygge på de komparative fortrinn Valdres har med kulturlandskapet basert på støling.

Tiltaksområdet er en strategi for attraktive og helhetlige hyttefelt og innovativ verdiskaping, og dreier seg om en gjennomgående måte å tenke og planlegge på for å sikre framtidig verdiskaping. Hvordan kommunene legger til rette for utvikling av eksisterende og nye hytteområder, hvilke prioriteringer som gjøres i den enkelte kommune med tanke planlegging, og hvordan infrastruktur virker inn på verdiskaping er av avgjørende betydning. Landskapsressursanalyse vil gi verdifulle bidrag inn i dette arbeidet.

Eierne ønsker hytter og fritidsboliger med utsikt – den regionen som kan jobbe fram en helhetlig strategi og gjennomføre effektive tiltak i prioriterte områder vil vinne framtidens hyttemarked. Hvem vil ha utsikt i framtida? Hvem vil gjøre noe med gjengroinga? Hvem har aktive landbruksregioner og dyr på beite? Hvem kan skape næring ut av både tiltak (beitebruk, kunnskapsutvikling, kompetanseutvikling, produktutvikling) og resultatet – åpne kulturlandskap med attraktive og varierte hytteområder og stølsområder med opplevelsestilbud? Mange hytter og fritidseiendommer i Valdres ligger i skoggrensa og svært mange ligger i tilknytning til stølsområder. Stølsområdene har ulik karakter og Valdres har en unik mulighet til å profilere og ta vare på stølslandskapet. Vi vil koble kart og data og utvikle metoder for framskriving av gjengroing og tiltak for å bevare åpne områder og hyttefelt med utsikt. Kommunene vil få et redskap som gjør det lettere å ta rollen som utviklingsaktør. For grunneiere, tomteutviklere, bønder og opplevelsesbasert industri vil kulturlandskapsanalyse bidra til nyskaping og verdiskaping. For hytte- og fritidsboligeiere vil dette bidra til at fjellet kan bli en fritidsarena de kan ha glede av.

Foto: Cathrine Dokken

Målgruppe:

- Tomteutviklere/grunneiere
- Bygg og anlegg
- Hytte- og fritidsboligeiere
- Lokalmatprodusenter
- Landbruksnæring
- Kultur- og opplevelsesnæring
- Kommuner
- Løypelag

Aktuelle tiltak:

- Landskapsressursanalyse – en strategi for åpne og attraktive hytteområder i framtida med tanke på kulturlandskapspleie

Utarbeide landskapsressursanalyser som grunnlag for strategivalg i kommunal planlegging. Involvering og kompetanseheving i alle ledd er en viktig faktor. Resultatet vil gi et godt verktøy for kommunal planlegging av nye og eksisterende hytteområder og næringsutvikling i fjellområdene.

- Strategisk plan for hyttebygging, profilering, besøksforvaltning og skjøtselstiltak (med utgangspunkt i landskapsressursanalysen):

Kartlegge ressurser, muligheter og alternative strategier med tilhørende tiltak knyttet opp mot kulturlandskapspleie, involvering av lokal forvaltning for god forankring og kompetanseheving.

Utarbeide enkel veileder - metode med stor overføringsverdi til andre fjellområder.

Referansegruppe med spesialister innen forskning og forvaltning. Mulighet for å dra erfaringer fra- og knytte arbeidet opp mot- tilsvarende arbeid i EU gjennom for eksempel Euromontana samt gjennom Fjellnettverket og nettverket til Norske parker.

- Fiberutbygging (se under verdiskapingsområde: Hytte- og fritidsboligeiere som ressurs; Samferdsel og infrastruktur generelt og fiberutbygging spesielt).
- Verdistrømsanalyse –prosjekt i samarbeid med Østlandsforskning (Valdres er case)

Foto: Yngve Ask

3. Verdiskapingsområde:

Hytte- og fritidsboligeiere som ressurs

Mål:

Å skape «beste praksis» for involvering og inkludering av hytte- og fritidsboligeiere i lokalsamfunnet. Arbeidet vil skje i tett dialog med både kommuner og hytte- og fritidsboligeiere gjennom Valdres Hytteforum (VHF) og vil inngå i den felles handlingsplanen som følger partnerskapsavtalen mellom VNK og VHF.

Målgruppe:

- Hytte- og fritidsboligeiere
- Kommuner
- Innbyggere
- Næringsliv

Aktuelle tiltak:

- Videreutvikling av påbegynt hytteeierregister
- Videreutvikling av digital kommunikasjonskanal for kommunikasjon med hytte- og fritidsboligeiere
- Etablering av egen hjemmeside for Valdres Hytteforum
- Koordinering og utvikling av formaliserte kontaktformer mellom hytte- og fritidsboligeiere og kommunene:

Kommunal planlegging – bidra til etablering av formalisering av innspill til kommunal planlegging - utarbeide enkel veileder

«Hovedavtale» for hytte- og fritidsboligeiere – bidra til å utarbeide og implementere felles avtaler mellom hytte- og fritidsboligeiere og kommunene.

- Koordinering og samkjøring av hytte- og fritidsboligeiere behov og interesser i forhold til tiltak som kommer samfunnet som helhet til gode. Eksempler er:

Stier og løyper
Skiløyper

Samferdsel og infrastruktur generelt og fiberutbygging spesielt. VNK har eget prosjekt for fiberutbygging. Tiltaket i samarbeid med dette prosjektet er å kartlegge hytte- og fritidsboligeieres behov for fiber slik at kommersiell utbygging til hytte- og fritidsboligeiere kan synkroniseres med øvrig fiberutbygging.

Koordinere hytte- og fritidsboligeieres interesser inn i landskaps- og besøksforvaltningsarbeidet (se eget tiltak under verdiskapingsområde 2; Samfunnstilrettelegging. Dette tiltaket er spesielt nyttig for hytte- og fritidsboligeiere fordi gjengroing av kulturlandskap er en trussel for både eksisterende og framtidig hytte- og fritidsboligeiendommer samtidig som det også er en trussel for næringsutvikling og fjellet som fristidsarena).

- Nettverksbygging mellom hytte- og fritidsboligeiere og mellom hytte- og fritidsboligeiere og næring for øvrig. Skape møteplasser for samhandling mellom ulike aktører.
- Kartlegge styre- og mentorkompetanse.
- Legge til rette for bedriftsetablering og knoppskyting.

Milepælsplan

Beregnet oppstart for dette programmet er medio september 2015, og vi har en treårshorizont på arbeidet, dvs. at det ferdigstilles innen utgangen av 2018. Noen av tiltakene er allerede i startfasen, men koordineringen av helheten vil bli viktig. Detaljert milepælsplan med kostnader vil bli utarbeidet i programmets startfase.

Foto: Morten Helgesen - fjelletbilder.no

Budsjett:

Administrasjon/koordinering/programledelse	1800000
Reisekostnader, møter, kurs og konferanser	100000
Prosjektrekskap og revisjon	30000
Arbeid i styringsgruppe og referansegruppe	50000

Bedriftsutvikling	1800000
Bedriftsnettverk	
Fagnettverk/møteplasser	
Kurs- og kompetanseheving	
Produktutvikling/ konseptutvikling/ forretningsmodellering	
Bransjeutvikling	
Markedsarbeid og kommersialisering	

Samfunnstilrettelegging	1500000
Analyse og plan for åpne og attraktive hytteområder	
Veileder	
Referansegruppe	
Fiber, kartlegging	
Verdistrømsanalyse	
Informasjonsarbeid	

Hytte- og fritidsboligeiere som ressurs	700000
Videreutvikle hytteeierregister - markedsmateriell, infoarbeid	
Videreutvikling av digital kommunikasjonskanal	
Etablering av egen hjemmeside for Valdres hytteforum	
Utvikling og koordinering av formaliserte kontaktformer mellom hytteeiere og kommuner	
-utarbeiding enkel veileder	
Fiberutbygging	
Nettverk og møteplasser	
Kartlegge og opprette styre- og mentorkompetanse	
Tilrettelegging for bedriftsetablering og knoppskyting	200000
Totalt	6180000

Finansiering	
OFK/KMD	3090000
Egne midler/egeninnsats nær.liv, off. aktører etc.	3090000
Totalt	6180000

